

VERONTRUSTENDE SITUATIES MELDEN AAN HET PARKET

WANNEER HEEFT EEN HOUDER
VAN HET BEROEPSGEHEIM MELDINGSRECHT?

GIDS VOOR PROFESSIONELE HULPVERLENERS

VERONTRUSTENDE SITUATIES MELDEN AAN HET PARKET

WANNEER HEEFT EEN HOUDER VAN HET BEROEPSGEHEIM MELDINGSRECHT?

1. Wettelijke bepalingen	p. 5
Art. 458bis van het Strafwetboek	p. 6
Noodtoestand	p. 15
Specifiek met betrekking tot jeugdzorg	p. 17
Schuldig verzuim	p. 20
2. De wijze waarop de melding moet gebeuren	p. 22
3. Wat gebeurt er na een melding?	p. 24
Meerderjarige daders van misdrijven	p. 25
Opstarten van een opsporingsonderzoek	p. 25
Gerechtigd onderzoek	p. 26
Inzage in dossier	p. 27
Gedwongen opname van geesteszieke personen	p. 27
Tijdelijk huisverbod in geval van (dreigend) huiselijk geweld	p. 29
Verontrustende opvoedingssituaties	p. 30
Misdrijven door minderjarigen	p. 31

1. WETTELIJKE BEPALINGEN

Artikel 458 van het Strafwetboek verbiedt alle personen die door hun staat, beroep of functie noodzakelijk kennis hebben van hen toevertrouwde geheimen, deze geheimen (opzettelijk) bekend te maken. Dat wordt het 'beroepsgeheim' genoemd.

De wet spreekt over 'geheimen die zijn toevertrouwd'. Dit moet niet te letterlijk worden opgevat. Naast wat uitdrukkelijk of stilzwijgend werd toevertrouwd, vallen zaken die ter kennis van de betrokkene kwamen wegens zijn functie of beroep ook onder het beroepsgeheim.

Het is vereist dat de betrokkene de vertrouweling is geweest en niet enkel de getuige. Daarenboven moet het gaan om een noodzakelijke vertrouweling, in andere gevallen ben je niet gebonden door het beroepsgeheim. Dit onderscheid is niet altijd gemakkelijk te maken omdat je soms kennis krijgt van feiten ter gelegenheid van de uitoefening van je beroep, maar niet in die hoedanigheid. Strikt genomen vallen dergelijke feiten niet onder het beroepsgeheim.

Het beroepsgeheim is niet absoluut. Zo bepaalt artikel 458 van het Strafwetboek zelf dat de geheimplichtige zijn beroepsgeheim **mag** schenden wanneer hij wordt opgeroepen om voor een rechter (in de rechtbank of voor de onderzoeksrechter) te getuigen of wanneer hij door de wet wordt verplicht bepaalde informatie bekend te maken.

Daarnaast ontwikkelden ook de rechtspraak en rechtsleer doorheen de jaren verschillende uitzonderingen, zoals de 'noodtoestand' (zie later). De 'noodtoestand' werd na de zaak Dutroux wettelijk verankerd in artikel 458bis van het Strafwetboek en later enkele keren uitgebreid. Naast dit wettelijk verankerde meldingsrecht, bleef ook de (ruimere) figuur van de noodtoestand bestaan en kan het niet-melden van verontrustende situaties in bepaalde gevallen het misdrijf 'schuldig verzuim' uitmaken.

| *458bis van het Strafwetboek*

Een hulpverlener kan straffeloos informatie over zijn cliënt delen met justitie wanneer de volgende voorwaarden zijn vervuld.

- De arts/hulpverlener heeft kennis van een misdrijf.
- Het gaat om één van de misdrijven die in de wettekst is opgenomen.
- Het slachtoffer is een minderjarige of een persoon die kwetsbaar is door zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, ziekte of lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid.
- Er is een ernstig en dreigend gevaar voor de fysieke of psychische integriteit van deze persoon OF er zijn aanwijzingen van een gewichtig en reëel gevaar dat deze persoon of andere personen het slachtoffer zullen worden van deze misdrijven.
- De arts/hulpverlener is niet in staat om zelf of met hulp van anderen deze integriteit te beschermen.

DE MELDER

Artikel 458bis van het Strafwetboek is van toepassing op “**eenieder die uit hoofde van zijn beroep houder is van geheimen**”. Concreet vallen hieronder: artsen, opvoeders, maatschappelijk werkers en hulpverleners allerhande.

Voorwaarde 1: kennis van een misdrijf

Het is niet vereist dat de hulpverlener rechtstreeks via het slachtoffer op de hoogte is van het misdrijf. Hij kan de informatie bijvoorbeeld ook van een derde of de dader hebben vernomen. De arts/hulpverlener moet deze informatie op haar ernst en waarheidsgehalte beoordelen.

Voorwaarde 2: het gaat om een misdrijf uit deze lijst

- **Voyeurisme** en de verspreiding van de beelden ervan. Voyeurisme is het zonder toestemming iemand observeren of er een geluids- of beeldopname van maken, terwijl deze persoon ontbloot is of expliciet seksuele handelingen stelt, op een plaats en moment waarop hij mocht verwachten privacy te hebben.
- **Aanranding van de eerbaarheid**. Dat is het stellen van handelingen die de seksuele integriteit aantasten. Bijvoorbeeld: het betasten van iemand in intieme zones, het vragen van naaktfoto's, het hebben van zwaar seksueel getinte gesprekken met minderjarigen die hier niet rijp voor zijn...
- **Verkrachting**. Dat zijn (alle) seksuele betrekkingen met penetratie die plaatsvinden zonder toestemming. Toestemming is er niet wanneer de seksuele betrekkingen zijn bekomen door middel van dwang, geweld, bedreiging, verassing of list of waarbij misbruik werd gemaakt van een lichamelijk of geestelijk gebrek bij het slachtoffer.
- **Grooming**. Dat is een -16-jarige via telecommunicatie zo bespelen dat hij of zij wordt overgehaald tot een ontmoeting met als doel seksuele handelingen te stellen.
- **Minderjarigen aanzetten tot ontucht of prostitutie of dit bijwonen**. Onder ontucht worden daden van afwijkend en maatschappelijk verwerpelijk seksueel gedrag verstaan. Prostitutie omvat het tegen betaling stellen van seksuele handelingen.
- **Het exploiteren van prostitutie**. Het verschaffen van een ruimte en mogelijkheid tot prostitutie, maar ook actief pooierschap.
- Bezit van of handel in **kinderporno**.
- **Doodslag, moord en kindermoord**.

- **Opzettelijke slagen of verwondingen.** Deze hoeven niet samen voor te komen. Elke schok of stoot waardoor het lichaam bruusk in aanraking komt met een ander voorwerp valt onder 'slagen'. Elk uitwendig of inwendig letsel, hoe licht ook, valt onder 'verwondingen'.
- Het **toedienen van stoffen** die de dood kunnen veroorzaken of de gezondheid zwaar kunnen schaden.
- Het uitvoeren, vergemakkelijken of bevorderen van **genitale verminking bij vrouwen**; ook wanneer dit in het buitenland gebeurde.
- Het **achterlaten van minderjarigen of kwetsbare persoon**, zonder te voorzien in opvang voor de betrokkene.
- Het **onthouden van voedsel of verzorging aan een minderjarige of kwetsbare persoon** die niet in zijn eigen onderhoud kan voorzien, door iemand die **hier toe verplicht is** (de ouders, de instelling waaraan het slachtoffer werd toevertrouwd...), waardoor diens gezondheid in gevaar werd gebracht. Het weigeren om tijdig beroep te doen op medische hulp wanneer men zich bewust is van de gevaren hiervan, kan hier ook onder vallen.
- Door nalatigheid de **gezondheid in gevaar brengen van een minderjarige of kwetsbare persoon** die niet in zijn eigen onderhoud kan voorzien, **door iemand die het slachtoffer onder zijn bewaring had**. Hier kan de dader eender wie zijn die de betrokkene onder zich had, en is verregaande nonchalance voldoende om strafbaar te zijn.
- **Mensenhandel.** Hieronder vallen allerlei handelingen die als doel hebben om het slachtoffer seksueel uit te buiten, te doen bedelen, werk of diensten te doen verrichten in mensenwaardige omstandigheden, een orgaan te ontnemen of strafbare feiten te doen plegen.

Voorwaarde 3: het slachtoffer

Het slachtoffer van het betreffende misdrijf is een minderjarige of een persoon die kwetsbaar is door zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, ziekte of lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid. Het slachtoffer moet minderjarig of kwetsbaar zijn op het moment van de feiten, niet op het moment van de melding.

Een 'kwetsbaar persoon' is een persoon die door fysieke en/of psychische redenen te kampen heeft met een verminderde zelfredzaamheid, en dus minder weerbaar is tegen de aantastingen van de fysieke en psychische integriteit (bijv. een zwangere vrouw, iemand die op krukken loopt na een operatie, fysiek en mentaal mindervaliden, bejaarde personen, dementerende personen, personen met een verslavingsproblematiek, mensen met psychische problemen..., maar niet een ongeboren kind).

Voorwaarde 4: dreigend gevaar

Er moet ofwel een ernstig en dreigend gevaar zijn voor de fysieke of psychische integriteit van het slachtoffer of er zijn aanwijzingen van een gewichtig en reëel gevaar dat deze persoon of andere personen het slachtoffer zullen worden van deze misdrijven. Het misdrijf moet dus niet effectief al plaats hebben gevonden.

De arts/hulpverlener maakt hierbij een zorgvuldige inschatting van de situatie, op basis van de informatie die hij heeft. Er werd bewust gekozen voor het woord 'aanwijzingen', om een te beperkte interpretatie tegen te gaan.

Voorwaarde 5: geen andere mogelijkheid tot bescherming

Artikel 458bis van het Strafwetboek vereist dat de arts/hulpverlener de fysieke of psychische integriteit van het slachtoffer of andere slachtoffers niet zelf – of met hulp van anderen – kan beschermen. Een melding kan dus slechts wanneer het inschakelen van andere hulpverlening (op basis van gedeeld beroepsgeheim) reeds gebeurde of ook deze andere hulpverlening de veiligheid van het slachtoffer (of andere potentiële slachtoffers) niet kan garanderen.

| Noodtoestand

Door de rechtspraak werd, al voor de invoering van de wettelijke uitzondering van artikel 458bis, de uitzondering van de noodtoestand gecreëerd. Die geldt nog steeds. Deze uitzondering gaat ruimer dan die van artikel 458bis.

Een hulpverlener kan zijn beroepsgeheim straffeloos doorbreken, **als**:

- een persoon zich in een **ernstige gevaarsituatie** bevindt
- het respecteren van het beroepsgeheim niet opweegt tegen het gevaar dat de betrokken persoon loopt
- er geen andere keuze is dan het beroepsgeheim te doorbreken
→ dit is in feite de “keuze voor het minste kwaad”.

Bepaalde misdrijven (zoals bijvoorbeeld psychologische kindermishandeling, gedwongen huwelijk, gedwongen wettelijke samenwoning, cyberlokking of druggebruik in bijzijn van minderjarigen) zijn niet vermeld in het artikel 458bis. In deze situaties kan eventueel beroep worden gedaan op de figuur van de noodtoestand. Daarnaast hoeft het slachtoffer niet minderjarig of kwetsbaar te zijn; **alle slachtoffers** komen in aanmerking.

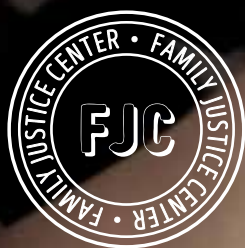

*Specifiek met betrekking
tot jeugdzorg*

**Artikel 75/1 van het decreet integrale
jeugdhulp**

Met de invoering in 2016 van artikel 75/1 in het decreet integrale jeugdhulp is er een wettelijk kader gecreëerd voor **informatie-uitwisseling tussen jeugdhulpverleners die geen gemandateerde voorzieningen zijn en het openbaar ministerie**.

Informatie-uitwisseling tussen jeugdhulpaanbieders die geen gemandateerde voorzieningen zijn en magistraten belast met jeugdzaken is mogelijk in de volgende gevallen.

1. Instemming met overdracht gegevens

Er kan onbeperkt informatie uitgewisseld worden **als de betrokken minderjarige en zijn ouders** of opvoedingsverantwoordelijken op een geïnformeerde en schriftelijke wijze **instemmen** met de overdracht van gegevens. De minderjarige moet minstens 12 jaar zijn of, als hij jonger is, tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat zijn.

2. Basisgegevens

Basisgegevens kunnen steeds uitgewisseld worden, voor zover ze betrekking hebben op:

- de identificatie van de betrokken partijen
- het feit of er jeugdhulpverlening ten aanzien van de minderjarige en, in voorkomend geval, aan zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken is aangevat, wordt verder gezet of is beëindigd.

De gegevensuitwisseling kan enkel plaatsvinden op een schriftelijke vraag van magistraten belast met jeugdzaken, met het oog op het bieden van de gepaste jeugdhulpverlening aan de minderjarige, aan zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken.

De vraag tot informatie door het openbaar ministerie zal altijd schriftelijk gesteld moeten worden. Dat kan rechtstreeks gebeuren door de parketmagistraat, per brief of per mail aan de betrokken jeugdhulpaanbieder. Meestal zullen de politiediensten in opdracht van de parketmagistraat de jeugdhulpaanbieder contacteren met de schriftelijke vraag van het openbaar ministerie. De informatie kan door de jeugdhulpaanbieders worden overgemaakt aan de politiedienst die de informatie in opdracht van het parket opvraagt.

Schuldig verzuim

(ARTIKEL 422BIS VAN HET STRAFWETBOEK)

Wanneer volgende voorwaarden vervuld zijn, ben je verplicht hulp te bieden:

- je weet dat een persoon “in groot gevaar” verkeert (rechtstreeks of onrechtstreeks, wanneer deze boodschap geloofwaardig overkomt)
- je kan helpen zonder ernstig gevaar voor jezelf of voor anderen.

Als je in deze situatie bewust geen hulp verleent, pleeg je het misdrijf van schuldig (hulp)verzuim en ben je strafbaar met een gevangenisstraf tot 2 jaar en een geldboete tot € 500 (€ 4000 met opdecieimen).

‘Hulp bieden’ staat niet steeds gelijk aan het doorbreken van het beroepsgeheim. Andere vormen van hulp kunnen worden geboden. **Wanneer het doorbreken van het beroepsgeheim echter het enige middel is om het gevaar af te wenden, ontstaat er een spreekplicht.**

2. DE WIJZE WAAROP DE MELDING MOET GEBEUREN

De houder van het beroepsgeheim heeft onder de voorwaarden van de vermelde artikels een meldingsrecht, geen meldingsplicht (met uitzondering van de situatie van schuldig verzuim). Hij beoordeelt dat geval per geval en heeft hierin een beoordelingsvrijheid.

Bij twijfel kan er altijd informeel telefonisch contact worden opgenomen met een jurist of criminoloog van parket Limburg, sectie Jeugd & Gezin. Maak echter van bij het begin van dit gesprek duidelijke afspraken over de draagwijdte van het gesprek. Gaat het om een informeel gesprek waarin je in de voorwaardelijke wijs en anoniem spreekt of om een officiële melding?

In jeugdzaken is een anoniem casusoverleg mogelijk met de parketcriminoloog.

Als beslist wordt om een situatie te melden, moet deze melding gericht zijn aan de procureur des Konings, niet de politie, de jeugdrechter of de onderzoeksrechter. Er zijn geen vormvereisten bepaald in de wet. Wel moet de doorbreking van het beroepsgeheim voldoen aan de vereiste van proportionaliteit. Er mag niet meer vertrouwelijke informatie worden gedeeld dan van belang is voor de ondersteuning van de aangifte.

Concreet:

- Een **telefonisch contact** met het parket. Er is op elk moment een magistraat van permanentie.
 - ✓ Tijdens de kantooruren kan je terecht op het telefoonnummer van het Parket Limburg:
 - afdeling Hasselt: 011 37 42 50
 - afdeling Tongeren: 012 39 98 00.
 - Vermeld dat je de **parketmagistraat met permanentie van de sectie jeugd en gezin** wilt spreken in het kader van een melding 458bis.
 - ✓ 's Avonds en 's nachts neem je contact op met de **parketmagistraat van dienst**. Dat kan enkel in zeer hoogdringende gevallen en via het noodnummer 101.
- EN een **schriftelijke neerslag** van de mondelinge melding. Je bespreekt met de magistraat telefonisch naar welk mailadres je deze stuurt.

Opgelet: Wees je er van bewust dat deze schriftelijke neerslag in het dossier zal terechtkomen. De betrokkenen zullen er dus kennis van kunnen nemen wanneer ze inzage krijgen in het dossier.

3. WAT GEBEURT ER NA EEN MELDING?

De parketmagistraat die de melding ontvangt zal beoordelen welke stappen noodzakelijk zijn.

Om in te schatten wat de mogelijkheden kunnen zijn, volgt hieronder een opsomming van bevoegdheden die de procureur heeft.

Gelet op het geheim van het onderzoek kan er in principe geen feedback gegeven worden aan de hulpverlener die een melding deed. Tijdens het gesprek met de parketmagistraat, kan deze wel aangeven wat eventuele verdere stappen zouden kunnen zijn.

MEERDERJARIGE DADERS VAN MISDRIJVEN

Opstarten van een opsporingsonderzoek

Tijdens het opsporingsonderzoek heeft de **parketmagistraat** de leiding van het onderzoek. Hij geeft opdrachten aan politie tot het stellen van onderzoeksdaden.

Bijvoorbeeld:

- het verhoren van dader en slachtoffer (eventueel audiovisueel verhoor in geval van minderjarig slachtoffer)
- het verhoren van getuigen
- een huiszoeking met toestemming
- inbeslagname en analyse van digitale gegevensdragers
- het aanstellen van een deskundige (medisch, brand, verkeer, psychiater...)
- het afnemen van een Set Seksuele Agressie
- DNA-onderzoek met toestemming
- een fotocollage voorleggen
- ...

Dit onderzoek kan snel of trager verlopen, afhankelijk van de complexiteit van de situatie en de ernst van de feiten.

Bij het verhoor van de verdachte gelden specifieke regels over de betrokkenheid van een advocaat. In veel gevallen zal de verdachte in kennis worden gesteld van zijn rechten van verdediging en worden uitgenodigd om op een later tijdstip te worden verhoord. Zo kan de verdachte voor het verhoor een advocaat raadplegen indien gewenst. Meerderjarigen kunnen van dat recht afstand doen en onmiddellijk na de kennisneming van hun rechten verhoord worden.

Als er sprake is van ernstige feiten en de verdachte gearresteerd wordt, zal er voor hem een advocaat worden voorzien, die al dan niet aanwezig is bij het verhoor. Deze vrijheidsberoving kan maximum 48 uur duren binnen een opsporingsonderzoek.

Wanneer het onderzoek is afgerond en het misdrijf volgens de parketmagistraat bewezen is, oordeelt de parketmagistraat over de opportuniteit van vervolging. Er zijn verschillende mogelijkheden: seponering (klassering zonder gevolg), bemiddeling in strafzaken (verdachte gaat akkoord met schadeherstel en de voorwaarden voorgesteld door de parketmagistraat, zoals een vorming sociale vaardigheden, agressiebeheersing, inzake verslaving...), minnelijke schikking en dagvaarding voor de correctionele rechtbank. Enkel in dat laatste geval doet de rechter uitspraak over schuld en strafmaat.

Gerechtigd onderzoek

Voor sommige onderzoeksdaaden, die een inbreuk uitmaken op bepaalde fundamentele rechten en vrijheden, is de toestemming van een rechter noodzakelijk. Bijvoorbeeld voor een vrijheidsberoving van langer dan 48 uren, een huiszoeking zonder toestemming van de bewoner, DNA-afname zonder toestemming, een autopsie, plaatsbepaling via de sim-kaart... Alleen de **onderzoeksrechter** kan deze bevelen.

Bij bepaalde van deze onderzoeksdaaden (huiszoeking, telefonieonderzoek, autopsie...) komt het dossier, nadat de onderzoeksrechter zijn toestemming heeft gegeven, terug naar de parketmagistraat en voert deze verder het onderzoek. Deze tijdelijke tussenkomst van een onderzoeksrechter wordt een **mini-onderzoek** genoemd.

In andere gevallen, zoals bij het vragen van een aanhoudingsmandaat, blijft het dossier bij de onderzoeksrechter en neemt deze de leiding over het volledige onderzoek over. In dit geval kan de parketmagistraat wel bepaalde onderzoeksdaaden vorderen (= vragen), maar staat het de onderzoeksrechter vrij hier al dan niet op in te gaan. Dan spreken we van een **volledig gerechtelijk onderzoek**.

Ten aanzien van een onderzoeksrechter bestaat er steeds een spreekrecht voor houders van een beroepsgeheim.

Na afsluiting van het gerechtelijk onderzoek beslist de raadkamer, op vordering van het openbaar ministerie, over de verzending naar de correctionele rechtbank.

Belangrijk: inzage in dossier

Elke beslissing die een magistraat neemt, gebeurt op basis van stukken die zich in het dossier bevinden. In het kader van artikel 458bis van het Strafwetboek zal dit mogelijk gebeuren op basis van de melding. Dit stuk zal dan ook steeds in het dossier worden opgenomen of er zal minstens (inhoudelijk) naar verwezen worden.

De betrokkene kan inzage vragen in zijn dossier. Als iemand van zijn vrijheid wordt beroofd, krijgt deze automatisch inzage in zijn dossier. Wanneer het onderzoek afgerond is, krijgen alle betrokken partijen inzage, zodat iedereen zich gelijk kan voorbereiden op de zitting van de rechtbank.

In jeugd dossiers wordt ook toelating tot inzage in het dossier gegeven, maar is in principe geen afschrift toegestaan. In tijden waarin iedereen een fototoestel op zijn gsm heeft, is het echter een illusie te denken dat dat altijd vermeden kan worden.

Informatie die bekomen is door inzage van een dossier mag volgens de wet niet gebruikt worden om het onderzoek te belemmeren of om andermans privacy, fysieke of morele integriteit of goederen te schenden. Je mag er dus ook niet mee naar de pers stappen.

Tip: Als je als hulpverlener een verklaring aflegt bij de politie kan je ervoor kiezen om het adres van je werkgever op te geven, zodat bij inzage je privé-adres niet gelezen kan worden. Een volledig anonieme getuigenis kan slechts onder zeer strikte voorwaarden en alleen in het kader van een gerechtelijk onderzoek.

GEDWONGEN OPNAME VAN GEESTESZIEKE PERSONEN

Het parket kan een persoon gedwongen laten opnemen in een gesloten psychiatrische instelling wanneer aan de volgende voorwaarden cumulatief is voldaan:

- de persoon is **geestesziek** (is bijvoorbeeld suïcidaal, verward, heeft waangedachten...)
- hij vormt een **acuut en ernstig gevaar** voor de eigen gezondheid of veiligheid of een ernstige bedreiging voor andermans leven of integriteit
- er is **geen andere geschikte behandeling** mogelijk; dat wil zeggen dat betrokkene weigert om vrijwillig in behandeling/begeleiding te gaan.

De politie zal ter plaatse gaan om de eerste veiligheid te installeren en het parket zal een erkende arts vorderen om na te gaan of de voorwaarden vervuld zijn. Er wordt altijd prioriteit gegeven aan lichamelijke gezondheidsrisico's (zwaar onder invloed van drugs, drank of geneesmiddelen, coma of subcoma...), vooraleer de inschatting wordt gemaakt of iemand wordt opgesloten.

De beslissing wordt door de magistraat genomen.

Binnen de 10 dagen zal een rechter - de vrederechter voor meerderjarigen, de jeugdrechter voor minderjarigen - de beslissing ofwel bevestigen, ofwel de gedwongen opname beëindigen.

In geval van bevestiging, wordt de betrokkene 'in observatie' genomen. Binnen de 40 dagen komt er een nieuwe zitting van de vrederechter/jeugdrechter om over een verdere verlenging te beslissen. Deze verlenging kan maximaal voor een periode van 2 jaar, maar is te hernieuwen.

Daarnaast kan de behandelende psychiater steeds tussentijds en autonoom beslissen om de betrokkene opnieuw in vrijheid te stellen.

TIJDELIJK HUISVERBOD IN GEVAL VAN (DREIGEND) GEWELD

Het parket kan een persoon tijdelijk verbieden zijn woonplaats te betreden en gedurende die periode contact te hebben met zijn huisgenoten (niet noodzakelijk in gezinsrelatie), als aan volgende voorwaarden is voldaan:

- het gaat om een meerderjarige
- uit feiten of omstandigheden blijkt dat zijn aanwezigheid een ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die dezelfde verblijfplaats betrekken. Er moet dus nog geen effectief geweld zijn gepleegd.

Wanneer een tijdelijk huisverbod wordt opgelegd door de parketmagistraat wordt de zaak binnen de 10 dagen behandeld door de familierechtbank. De familierechter kan het tijdelijk huisverbod verlengen tot maximum 3 maanden.

VERONTRUSTENDE OPVOEDINGSSITUATIES

In het kader van een verontrustende opvoedingssituatie van een minderjarige heeft het parket de volgende mogelijkheden.

1. Onderzoek door politie

De politie doet een onderzoek naar de actuele opvoedings- en leefomstandigheden van een minderjarig kind, op basis van een (al dan niet aangekondigd) huisbezoek, discrete contacten met de school en eventueel andere personen uit de omgeving van de minderjarige.

Op basis van artikel 75/1 van het decreet integrale jeugdhulp wordt in voorkomend geval bevestigd of de hulpverlening werd opgestart en loopt.

2. Aanmelden bij een gemandateerde voorziening (Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) of Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK))

Het parket kan minderjarigen aanmelden bij één van de gemandateerde voorzieningen. Wanneer uit onderzoek door de gemandateerde voorziening blijkt dat er maatschappelijke noodzaak is om in te grijpen én er geen vrijwilligheid is bij de betrokkenen of één van hen, wordt het dossier door de gemandateerde voorziening overgemaakt aan het parket. Het parket vordert daarop de jeugdrechter.

Maatschappelijke noodzaak (MANO) is er wanneer:

- de ontwikkelings- of ontplooiingskansen (affectieve, morele, intellectuele, sociale) in het gedrang komen
- OF de integriteit (psychische, fysieke of seksuele) van de minderjarige of andere leden van het gezin niet meer kan worden beschermd.

3. Hoogdringende vordering bij de jeugdrechtbank

In geval van hoogdringendheid kan het parket zonder tussenkomst van een gemandateerde voorziening de jeugdrechter vorderen een maatregel te nemen inzake een minderjarige. De hoogdringendheid moet worden gemotiveerd. Dat gebeurt door de documenten – bijvoorbeeld een proces-verbaal, een melding in het kader van artikel 458bis - waaruit de gevaarsituatie blijkt, voor te leggen aan de jeugdrechter. Deze documenten maken deel uit van het jeugdossier.

Wanneer een dossier bij de Jeugdrechtbank aanhangig wordt gemaakt, zal deze een consulent van de sociale dienst aanstellen. Deze consulent zal een (sociaal) onderzoek opstarten en de jeugdrechter adviseren over de te nemen maatregelen.

De jeugdrechter kan onder andere de minderjarige uithuisplaatsen en toevertrouwen aan een pleeggezin of onder begeleiding stellen van een onthaal-, oriëntatie- en observatiecentrum (OOOC). De jeugdrechter kan ook minder ingrijpende maatregelen opleggen, zoals contextbegeleiding of begeleiding in een dagcentrum.

Deze maatregelen kunnen ten allen tijde worden stopgezet of gewijzigd door de jeugdrechter en eindigen van rechtswege bij de meerderjarigheid van het kind.

MISDRIJVEN DOOR MINDERJARIGEN

Een minderjarige kan technisch gezien geen strafbare feiten plegen omdat hij onder het jeugdrecht valt. Daarom wordt er gesproken over 'als misdrijf omschreven feiten'.

Het parket kan een minderjarige dader voorleiden bij de jeugdrechter met het oog op één of meer van volgende maatregelen:

- het onder toezicht plaatsen van de bevoegde sociale dienst
- huisarrest
- een intensieve educatieve begeleiding
- het leveren van een prestatie van opvoedkundige aard en van algemeen nut (= taakstraf)
- plaatsing in een open voorziening
- plaatsing in een gesloten gemeenschapsinstelling.

